

Szerkesztői iroda
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház).
hová a lap szellemi részét megillető közle-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 korona.
Negyedévre	8 korona.
Egy hóra	3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden nap, kivéve a vasár- és
ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza

ELLENZÉK.

POLITIKAI ES TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögecentiméternyi — hirdetési ár
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor

Ngilttéri cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.

A védtelen határ.

— Két cikk. —

I.

„Eredj fiam, Héderváry...
Hogy védve legyen a határ!
Nem lehet most késni várni...”

Találón hasonlítják Magyarorszá-
got és a vele egyesült Erdélyt egy
nagy szigethez, mely egyedül áll a
népek nagy oceánjában — rengeteg
nagy tengerében — árván és elhagya-
tottan...

És ha találó e hasonlat az egészre,
még találóbb annak egyes részére, így
pl. a „Székelyek” földjére. Valóban
ugy van.

Nyelv, eredet, származás, szokás
és jellem dolgában a mi határszélünk
igazán „sziget” — igaz, hogy „erős”
sziget itt Európa közepén.

Multja több, mint ezeréves; törté-
nelme élvész a nagy népvándorlás homá-
lyos, ködös korszakaiba, de itt van, áll
és él elvitázhatatlanul.

Pedig mennyi vésznek volt kitéve,
mennyi baj érte, hányszor csapott össze
felette az őt körülvevő népek áradata
és még sem vesztett el e sziget, a szé-
kelyek földje az idegen oceánban, mert
erős volt a „határ”.

Nem vesztett el, mert sziklaszilárd,
kökemény e sziget alapja, be van növe
az édes anyaföld gránit kebelébe és
két oly védő kar oltalmazta, a milyen-
nél más nép nem is rendelkezik a föld
színein: az Isten mindenható jobbja
és lakóinak hazaszeretete, mely kétélű
kardot adott e nemes, büszke faj kezébe:
a vallás szeretetét és a szabadság
szeretetét.

És így maradt meg az időkörök
hosszu századain át, mint a kultúra és
a kereszténység bevehetetlen bástyája
a barbár kelet felé: szabadnak és füg-
getlennek, önállónak és legyőzhetet-
lennek.

Népe, a büszke, vitéz székely nép
rokonok és barátok nélkül végre egye-
sült a vele egy törzsből fakadt testvér
néppel, a magyarral és azóta még na-
gyobb, még szentebb a hivatása. Még
csak nem rég úgy nevezték Erdélyt,
mint a magyar szabadság mentő várát.
És az is volt és az is maradt az lesz
a jövőben is.

Istentől való küldetése e népnek,
hogy a nemes magyar nemzetnek a
jövendő századokban is védő paizsa,
mentő fala legyen Azsia felé.

Mig székely é a keleti határon sza-
badon és függetlenül, addig neféljen a
magyar semmi ellenségétől — mert volt
is és van is, aki azt feltartóztassa itt,
ha erős lesz a határ...

Pedig van ellensége elég mind
kettőnek, úgy a magyarnak, mint a
székelynek.

Sőt több is van, mint a mennyi
kellene. A szláv tenger északról és dél-
ről összetartva a román lánczszemek-
kel a Kárpáton tul itt a keleten, el-
zár bennünket az ázsiai egykor testvér
népektől, a kik ma már a kancsuka
uralma alatt elvesztették hazájukat egy-
től egyig.

Nyugaton a germán elem a maga
hullámaival átszapott a magyarságon is
és Prázmárig tolta előre szász előcsa-
patait. Egy pillantás a térképre és azt
látjuk, hogy mind a négy égtáj felől
idegen népek veszik körül e hatalmas
multu szigetet. De semmi se elpusztít-
hatatlan. Támadhat a népek tengerében
is egy nem sejtett tűzhányó; a népek
oceánjában is lesznek földrengések és
elpusztulhat e szigetvilág is, ha gyenge
lesz a határ.

Pedig most is már az, — mert
egészen védtelen.

A Bocskai napjai óta a bölcse-
k egyezsége — Martinuzziól kezdve Kos-
suth Lajosig — sőt mondjuk ki. Sz.
Istvánól kezdve napjainkig sok vér
omlott itt e bércekre, erdők és völgyek
között, ha védeni kellett a határt.

Hosszu századokon át a székelyekre
volt bízva a határ védelme — és a
székelység meg is felelt e megbizátás-
nak. Határőrvidék volt ez mindig kü-
lön katonai szervezettel kiváltságokkal
és jogokkal. Látszik az még most is,
mikor a régi rendszer rég meg szűnt,
látszik e nép minden fián — hogy an-
nak az apja, nagypapja, úkkapja és va-
lamennyi őse született katoná.

Csak a modern idők folyamán vál-
tozott meg érthetetlen módon e régi
jog és ősi kötelezettség — nincs szé-
kely határőrség, most védtelen a határ.

Mintha csak a német elem halálra,
kiirtásra szánta volna a derék népet,
hogy megjutalmazza azon régi ősi eré-
nyért, hogy védte itt a határt török,
oláh és minden más ellenséggel szem-
ben jó messze a békés nagy városok-
tól a keresztény nyugati műveltséget
és a német irháját.

Avagy büntől rótták fel e dacos
és büszke fajnak miért segítette test-
véreit a kemény nyaku engedetlen ma-
gyarokat szabadság harcain. Lehet —
hogy ez a szinigasság. Ez a büne a
székelyeknek azért hagyta védtelenül
a határt.

Itt sincs se katoná, se vár, se sáncz,
se ágyú, a mely megvédje azt a szé-
kelyt háboru esetén, a melynek kezé-
ből kicsavarták a puskát, a revolvert
sőt még az utolsó lakadalmi pisztolyt
is, mert féltek tőle — mert halálra ítél-
ték háboru esetére.

rövid formai ülés lesz, amelyen azonban a
pénzügyi bizottság talán már beterjesztheti
jelentését az indennitásról. Pénteken és szom-
baton a kérvényeket tárgyalja a képviselő-
ház és a miniszterek válasznak az elinté-
zetlen interpellációkra. A jövő hét első ülés-
sén pedig már megkezdik az indennitás tár-
gyalását. Ez a tárgyalás, a kormányhoz kö-
zel álló lapok jelentése szerint, nagyon rövid
lesz, mert az összes pártok tudatában van-
nak, hogy fontos országos kérdések várnak
elintézésre.

A költségvetés elintézése után, de már
csak az ősszel, a nagy hadügyi reformról
szóló javaslatok kerülnek tárgyalás alá.

Apponyi beszámolója. Gróf Appo-
nyi Albert jászberényi beszámolója iránt or-
szágsszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Erre
való tekintettel ismételtten közöljük, hogy
gróf Apponyi Albert szombaton délelben ér-
kezik Eberhardról a fővárosba, ahonnan va-
sárnap, reggel 7 óra 10 perczkor gyorsvo-
nattal Jászberénybe utazik, hogy beszámoló-
ját elmondja.

masan emlékezik meg a bizottság legelső
jegyzőjének, Kovács Albertnek elhunytáról.
Elismerő szavakkal emlékezik meg a jelen-
tész az immár nyugalomba vonult Szász Ká-
roly püspökről is, a ki a bizottságnak alel-
nöke volt. Helyébe alelnökkül Antal Gábor
püspököt választották meg. A jelentésben
foglalt számadásokból kitűnik, hogy a köz-
alap vagyona 3.065,910 kor. 13 fillérre rug.
A konvent a jelentést tudomásul vette.

Zsigmond Sándor a zsinatelőkészítő ti-
zes bizottság nevében jelenti, hogy a zsinati
törvénytervezet elkészült, s csupán néhány
még függőben levő ügy, a zsinat tárgysoro-
zatának megállapítása, a tanácskozási és
ügyrend elkészítése van hátra. Bemutatta
ezután Berzevicsy Albert kultuszminiszter
leiratát, melyben tudatja, hogy a király a
zsinatnak folyó évi november hó 10-ikére
leendő egybehívását engedélyezte, s királyi
biztos kiküldését szükségesnek nem tartja.
A konvent a leiratot köszönettel vette
tudomásul.

A tanácskozást holnap folytatják.

hireket hoztak. A csónak utasai Dalynól éj-
szaka 11 órakor indultak el és szombaton
elhaladtak Port-Arthur előtt, ahonnan erős
ágyuzás hallatszott. A japán szárazföldi se-
regek e hó 6-án Port-Arthurtól 15 mértföld-
nyire jutottak a félsziget mindkét oldalán. A
két hadviselő fél már csak két mértföldnyi
távolságban van egymástól. A csónak uta-
sai beszélik, hogy 4-én tanui voltak egy út-
közetnek, amely a partvidéken ment végbe.
Napkeltekor 5 japán torpedóromboló haladt
egymás után s csakhamar iszonyu robbanás
történt abban az irányban, amerre a torpe-
dók eltűntek. Valószínű, hogy valamely hajó
tengeralatti aknán robbant föl.

TÁRCZA.

Meghalt egy leány.

(Fordítás románból.)

Fordította: O. D. P.

I.

Getta, a szép, a bájos Getta mohón
fogott a levél olvasásához, a melyet most
kapott s e közben kezei reszkettek, a szép
arcz mind halványabb és életlenebb lett,
mert ime mit tartalmazott a levél:

Drága Gettám!

Mikor e sorokat olvasod, én már aludni
fogom az örök álmot, melyből a világ semmi
lármája nem ébreszt föl... Fáradt vagyok,
elfárasztott az élet!

Oh, de mit is mondok, élet! Az volt-e
az én életem?!

Nem drága Gettám, az én életem hosz-
szu, kinos szenvedés volt. Te voltál az egye-
dül derült csillag, a mely bevilágította éle-
tem sötét éjjelét.

Fájdalom, a sors nem engedte, hogy e
csillag fényénél haladjak az óhajtott boldog-
ság felé!

Közel vagyok a véghez, gyógyíthatat-
lan betegségem önkem által hajtja végre
ítéletét...

Könnyű volna meghalni, de érzem, hogy
egy nehéz vétek nyomja lelkemet, bűnöm,
hogy szerettelek s fölébresztettem a te sze-
relmedet, pedig tudtam, hogy tiltva van
szeretnem, annál kevésbé fölkelteni egy
tisztá, ártatlan lény szerelmét, mert kobe-
lemben egy öröklött betegség csiráját hor-
doztam, a melynek bizonyára őssze kellett
kuszálnia életém fonálát és gyászba dön-
te az, a ki egész lelkét adta nekem.

De édes lesz az örök nyugalom, ha
tudni fogom, hogy te megbocsátottál.

Reformátusok konventje.

Budapest, jun. 7.

Az ev. református konventje ma déle-
lött folytatta tanácskozásait. A gyűlésen ma
is Bánffy Bező báró főgondnok mint világi
és Kun Bertalan püspök mint egyházi elnök,
elnökök.

Elsőben a tegnapi ülés jegyzőkönyveit
olvasták fel, melyeket — miután kifogás el-
lenük nem volt, — hitelesítettek.

Megalakították továbbá a következő bi-
zottságokat;

A zsinatelőkészítő albizottságok tagjai
lettek: a) az egyházalkotmányi bizottság: Degenfeld József gróf, Zsigmond Sándor, Simó
Lajos, Déry Gyula, Bernáth Elemér, Horty
István, Kiss Aron, Hegedűs Sándor; b) a
lelkészválasztási albizottság: Baksa Sándor,
Sas Béla, Segesdy Ferencz dr. Szilády Aron,
Meczer Béla, György Endre, Dávidházi János;
c) az adóügyi albizottság: Bartók György,
Kenessey Béla, Máty Lajos, Darányi Ignác,
Csike Lajos, Széll Kálmán, Tisza István gróf;
d) egyháztörvénykezési albizottság: Antal
Gábor, Nagy Dező, Vécsey Tamás, Molnár
Béla, Mezey Albert, Lénárt József, Adam
Kálmán; e) a köznevelési és oktatásügyi al-
bizottság: Fejes István, Radácsy György,
Szilassy Aladár, Veress Ede, Váro Ferencz.
Vay Béla báró, Dóczy Imre; f) a zsinatelő-
készítő tihez bizottság: Kun Bertalan, Bánffy
Dező báró, Zsigmond Sándor, Degenfeld Józ-
sef gróf, Darányi Ignác, Hegedűs Sándor,
Sass Béla, Kenessey Béla, Nagy Dező és
Radácsy György.

Tudomásul vette a konvent, hogy a teg-
nap megalakított bizottságok mindegyike már
megválasztotta elnökét és előadóját. E szor-
int a közigazgatási bizottság elnöke Bartók
György dr. előadója Máty Lajos, ad hoc elő-
adója Radácsy György lett. A közjogi bizot-
tság elnöke Darányi Ignác, előadója Nagy
Dező, ad hoc előadója Molnár Béla lett. Az
iskolaiügyi bizottság elnöke Antal Gábor, elő-
adója Dóczy Imre lett.

A misszióügyi bizottság Degenfeld Józ-
sef gróftól választotta elnökéül, előadójul
Zsigmond Sándort. A tőke segélyosztó bi-
zottság elnöke szintén Degenfeld József gróf
lett, előadója pedig Széll Kálmán.

Azután rátértek a napirendre, Kenessey
Béla előterjesztette a közalpi végreható-bi-
zottság jelentését, a mely elsősorban fájdal-

A háboru.

Port-Arthur felmentése.

London, jun. 7.

Kuropolitkin tábornok, úgy látszik
mégis elhatározta, hogy Liaojangban
összevont seregének zömével Port-Ar-
thur felszabadítására offenzívára tér át
és evégből az előnyomulást dél-
felé megkezdí.

Az orosz főhadi-
szálláson levő külföldi katonai attasékat
és lap tudósítókat utasították, hogy csi-
törtökön utazzanak el délre. Ha ezek a
hírek valóknak bizonyulnak, akkor épp
ugy, mint a kínai-japán hadjáratnál,
Haicsengnél várható a döntő ütközet
Kuropolitkin és Kuroki között.

A Petropavlovsk pusztulása.

London, jun. 7.

Port-Arthurból jelentik: A port-arthur-
kikötőben az utóbbi napokban sok holttestet
hoztak a hullámok. Japán és orosz katonák
holttestei ezek, kik a Petropavlovsk és Hat-
sase katasztrófájánál pusztultak el. Az orosz
hatóságok minden nap temetnek katonákat
nagy disszszel és katonai tiszteletadással.

Orosz mozgósítás.

Pétervár, jun. 7.

Miklós csár elrendelte az 1. hadtest
mozgósítását, melynek egy része Pétervárt
és a főváros környékén állomásozik és mely-
nek parancsnoka Maindori tábornok.

Oroszország alkudozik.

London, jun. 7.

Itt újból híre jár, hogy Oroszország
hajlandó volna a háboru megszünteté-
sére kísérletet tenni, még pedig a há-
boru kitörése előtt japán részről támasz-
tott követelések kielégítése alapján.

Port-Arthur körül.

Csifu, jun. 7.

Dalynból érkezett kínai tájdosok újabb

Kína boszuja.

Berlin, jun. 7.

Tiensinből táviratozzák a Berliner Tage-
blattnak a kínai kormány és lakosság han-
gulatáról:

Pekingben mindennap nagy fordulat tör-
ténhetik. — A kínai főnemesség unszolja az
udvart és a császárt, hogy ragadja meg a
kinálkozó alkalmat és álljon a japánok olda-
lára s torolja meg azt a gyalázatot, a mely-
et a kínai birodalom szenvedett 1900-ban
Oroszországtól. A kínai udvar még ellenáll
a titkos tanácsosok igátásainak, de még
egy japán győzelem és Juansikkai 27 ezer
főnyi gyalogsággal, 6000 főnyi lovassággal,
4000 tüzérrrel, a kiket 200 japán tiszt vezet,
átlépi a mandzsu határt, hogy megszállja
Mukdent.

Orosz tisztek orgiái.

Sz.-Pétervár, jun. 7.

A Russkoje Slovo kiküldött tudósítója
táviratozza, hogy az orosz tisztek valóságos
orgiákat tűznek, kicsapongásra kényszerítik
az irgalmasrendű kórházi apácákat.

Ujabb hírek.

London, jun. 8.

Az orosz forrásból érkező hírek
megegyeznek abban, hogy Kuropolitkin
tábornok nagy sereggel Port-Arthur
féle indult. A negyedik szibériai had-
test junius 4-én Liaojangba érkezett és
Kuropolitkin seregének létszámát kétszáz-
ezerre emelte. Ennek következtében a
tábornok lemondott arról a tervről, hogy
Mukdenben és Kurbinkan vonul vissza.
A sereget újjászervezte és egységes
forasztotta.

Pétervár, jun. 8.

Aleszejev a fővárossal való hosszú
távirat-váltás után felhatalmazást ka-
pott arra, hogy Kuropolitkinnak meg-
hagyja a Port-Arthur felé való indulást.

TÁRCZA.

Meghalt egy leány.

(Fordítás románból.)

Fordította: O. D. P.

I.

Getta, a szép, a bájos Getta mohón
fogott a levél olvasásához, a melyet most
kapott s e közben kezei reszkettek, a szép
arcz mind halványabb és életlenebb lett,
mert ime mit tartalmazott a levél:

Drága Gettám!

Mikor e sorokat olvasod, én már aludni
fogom az örök álmot, melyből a világ semmi
lármája nem ébreszt föl... Fáradt vagyok,
elfárasztott az élet!

Oh, de mit is mondok, élet! Az volt-e
az én életem?!

Nem drága Gettám, az én életem hosz-
szu, kinos szenvedés volt. Te voltál az egye-
dül derült csillag, a mely bevilágította éle-
tem sötét éjjelét.

Fájdalom, a sors nem engedte, hogy e
csillag fényénél haladjak az óhajtott boldog-
ság felé!

Közel vagyok a véghez, gyógyíthatat-
lan betegségem önkem által hajtja végre
ítéletét...

Könnyű volna meghalni, de érzem, hogy
egy nehéz vétek nyomja lelkemet, bűnöm,
hogy szerettelek s fölébresztettem a te sze-
relmedet, pedig tudtam, hogy tiltva van
szeretnem, annál kevésbé fölkelteni egy
tisztá, ártatlan lény szerelmét, mert kobe-
lemben egy öröklött betegség csiráját hor-
doztam, a melynek bizonyára őssze kellett
kuszálnia életém fonálát és gyászba dön-
te az, a ki egész lelkét adta nekem.

De édes lesz az örök nyugalom, ha
tudni fogom, hogy te megbocsátottál.

Ebben a pillanatban egyetlen fájdal-
mam az, hogy nem láthatlak még egyszer,
mert szerettelek, szenvedő lelkem egész
nagy szenvedéllyel, oh, hisz drágább vol-
tál nekem, mint az élet...

Épp azért, mert véglehelletemig sze-
retlek, imádlak, nem akartalak boldogtalan-
nálni, tehát véget vetettem életemnek.

Nevedet sutogva halok meg s áldva
emlékedet te édes drágám, a ki megara-
nyoztat életem sötét napjait.

Ha a lélek valóban él a testi megse-
mülése után is, az egyedülült óráiban meg-
látogatlak s megkérdem: gondolsz-e még
reám?...

Tekints olykor a kék levegőbe s lelki
szemeid előtt meg fog jelenni szellem alakom,
hallgasd a szellő sutogását s érezni fogod,
hogy melletted vagyok.

Ha a kertben sétálni fogsz, s az orgona
egy-egy lehajló ága megérint hidd, hogy én
ölellek meg... Ha lombos ágai koronát
vonz álmódzó fejed fölé, s lila virágait
hullatva be havazák fehér arcodat, hidd,
hogy én csókoltalak meg...

II.

Néhány hónap telt el a megirt eset
után. A kétségbeesett szülők orvost hívtak
szenvedő leányukhoz, mert Getta beteg volt,
utóbbi időben már ágyhoz lánczolta őt a
szenvedés. — S a tudomány embere el jött,
megvizsgálta a szenvedőt s halkán sutogta
a szerencsétlen szülőknek, hogy semmi re-
mény beteg leányuk gyógyulásához.

A beteg, talán hallotta ő is a halálos
ítéletet, kivonta hideg kis kezét az orvosból.

— Ne féljen, szóló bátorítólal az or-
vos, jobban lesz, nem sokára föl fog kelhetni.

A leány kissé gunyosan mosolygott, s
keseredetten szóló:

— Jobban én? Hát lehet-e a letört
virágba új életet lehelni?

Visszalehet a haldokló lelket hívni?

Orvos ur, ön kezem ütőerét vizsgálja, tanul-
mányozza lázas lelkem lüktetését s ha az
ön orvoságos tárában van enyhítő szere,
adjon szenvedő lelkemnek belőle! De nincs,
hiszen ön is csak egy tehetetlen ember egy
nagyhatalmu mindenség kezében.

És ha nincs orvosága a beteglélek
számára, akkor hiába próbálja szenvedéseim
csak enyhíteni is, nemhogy meggyógyítani.

Néhány percznyi szünet után folytatta:

— Lelket s emberi szervezetet vizs-
gáló és ösmérő tudós ur, nézzem az én fe-
ketete szemembe, a melyeken oly feketének
látom az életet, nézzem a szemembe s ol-
vasson a lelkemben... azt mondják, hogy
a szem a lélek tükré s az én szemeim
ösztintek.

Nézzem, olvasson és csudálkozzék azon,
hogy lelkembe temetve van a remény, a
szép álmok, illúziók és mind az, a mi az
embereket a boldogsághoz röpíti.

Az orvos mind jobban meglepődve,
mind jobban csudálkozva hallgatta e hal-
dokló lélek vergődő, panaszos kitérőseit,
mig a szenvedő folytatta:

— Ön a testet akarja gyógyítani, azon
fáradozik, hogy életet öntsön a merevülő
husba, csontba és a hidegülő vérbe; lehe-
tetlen, mert lelkem haldoklik s végagoniájá-
ban most bucsúzik a testtől... Miért éljen
a test, ha a lélek megszűnt lenni? Miféle
összeköttetés lehet annak a világgal, mikor
ez nem szolgálja többé?

— Az Indusoknál, folytatá ő, szokás,
hogy ha a férj meghal, a nő férjének tete-
mével elégetti magát, hogy együtt sem-
misüljenek meg.

Miért éljek én, mikor lelkem társa nincs
többé?

Én is meg akarok halni. A beteg el-
hallgatott, láztól csillogó nagy sötét szemé-
vel az orvosra nézett, aztán föl akart ülni,
de nem volt már ereje.

Az orvos fölsegítette, még egy párnát
tett a feje alá s így szép halvány arcának
finom vonásai még szembetűnőbbek lettek.

Az orvos megrázkódott, de nem szólt
semmit.

És ő folytatta, kinosan vergődő lelke
panaszos végfölkialtását, s hangjában reme-
gett lelkének egész nagy szeretete, fájdalma
kétségbeesése, sőt némelykor kereső ciziniz-
musa is.

— Ki tudja, micsoda emberföltöti ha-
talam egyesíti a szerető lelkeket?

Ki tudja miből keletkezik a szerelem,
melyet lelkünk ural?

Ki tudja meghatározni az érzelmeket,
melyek fölélmek, vagy lesújtanak, fölélesz-
tenek vagy megölnek?

Ki tudja miféle hatalom rendezi gon-
dolatainkat, lényünkét és mindent a világon?

Ki tudja mi köt engem egy halotthoz,
engem, a ki még lélekzem?

Ki tudja hogy ő halála után is mily ti-
kozatos erővel uralodik rajtam és készített
arra, hogy siessek az ismeretlen végtelenbe.

Oh, ki tudja miért szerettem őt olyan
nagyon?

Az ő csillagszemői néznek engem, s
remegésük miatt tölt el az utána való
vágygyl?

A szellő sutogása szeretettel hív és
hiszem, hogy a levegőben az ő lényét lát-
tom...

Oh, doktor ur, ő jön megmutatni ne-
kem az utat, a melyen ő már áthaladt, hogy
utóljérjem őt!...

— Emil drágám!... kiáltá a beteg
örömtől remegő hangon kinyújtva győnye
karjait s egy nehéz lélekzettel feje vissza-
hanyattolt.

Megható, édes tiszta tekintete a vég-
telenbe tévedt ajkai mosolyogtak, kicsiny
kezei s finom kis alakja fokozatosan hullt ki,
a halál jelei mutatkoztak egész lényén.

Az orvos elérzékenyülve tapogattam meg
vergődő kis szívét, a mely épp ebben a pi-
lanatban megszünt dobogni.

Aztán a kétségbeesett szülők felé for-
dulva mély meghatottsággal mondta:

— Megszűnt szenvedni.

Sir Gerard.

Angol regény.

Fordította: Amica.

(Folytatás.)

(13)

— Egy asszony kíván Sir Yorke Gerard-
dal beszélni, — mondja az öreg kulcsár, az
ajtónál. Ugyan az az asszony, a ki a mult
héten kereste; a nevét most sem mondta meg.

Gerard felállott, kiment a szobából és
Symest a könyvtárba követte, hol beléptére
egy fátalos alak állott fel, Gerard udvaria-
na kérte, hogy üljön le és az asszony vissza-
vetette fátályot.

Dorne Jacqueline volt. Sir Gerard elő-
ször nem ösmerte fel, midőn felösmerte elvő-
rösödött és kezét nyújtott; és ő az asszony
ellen elkövetett vétség, és az abból szármá-
zott szerencsétlenség tudatával birt.

Dorne nagyon meg volt változva. Fé-
nyes barna haja szürke lett, az arca be volt
esve, és midőn az ajkait kinyitotta, erős kö-
högési roham fogta el.

— Sajnálom, hogy betegnek találom —
mondta Gerard, részvétellel.

Igen, én nagyon beteg vagyok; azt
gondoltam, hogy sohasem érem meg, hogy
önt ismét lássam; de látni akartam, oly na-
gyon — oly nagyon.

Legelőbb is arra kérem, hogy ő érte
bocsásson meg nekem — mondta sir Gerard
szomoruan. Ena vétséget követtem el kegyed
ellen, de meg voltam azért büntetve.

Igen, ön hibázott — válaszolta Ja-
queline; de nem azért jöttem ide — nem
megbocsátani, de bocsánatot kérni jöttem.

— Bocsánatot? Tőlem? — kérdezte Ge-
rard és várakozott.

Igen, öntől. Bocsánatkérés nélkül
nem tudnék meghalni.

Nem, ön nem érti; az régesrég —
nagyon rég történt.

Az asszony egy ideig hallgatott és aztán
lázasan égő szemek Gerardra függesztve,
folytatta:

ben a szocializmus. Ez annál sajnálatraméltóbb, mert a vármegye román lakosságánál, melyet szintén erősen inficiált az a társadalmi kör, sehol se tapasztaltak akkora fanatizmust, mint épp Medgyes-Bodzás magyar népénél.

Egy szocialistát temettek tegnap a faluban. Az elvtársak közül többen is haltak már el az esztendő folyamán, a nép azonban sajátosképpen a Serezős Pál végítészességét szemelte ki arra, hogy tüntessen a maga „igazai” ellen. Nagy tömegben vonultak a községekbe a temetőbe, állítólág a központból, küldött rendeletre s mivelhogy híre járt annak is, hogy beszéd is lesz, az asszonyok, gyerekek se maradhettek otthon.

Mihályffy Győző római katolikus plébános végezte a gyászszertartást s ima után, midőn a koporsó hullani kezdett a hant, egyszerre csak előállott Varga Lajos szocialista vezér és körülbelől az alábbiakat mondta:

„Ezt a papot ki kell verni a faluból. A pap is, meg az urak is mind fizetésért viszik a hivatalukat, ők hát nem előljárók a népnek, hanem csak fizetést cselelő. Lopják, zsákmányolják a népet, valóságos rablók az urak és a hatóságok, valamennyit ki kellene rugni.”

Ilyen modorban folytatta tovább Varga Lajos a hallgatóság általános helyeslése közepette. A temetés különben is gunyolódás, hangos beszélgetés és nevetgélés közt folyt le úgy, hogy a szertartást végző lelkész, a mint funkcióját befejezte, kénytelen volt menekülni a záporoként hulló szitkok elől.

Az előljáróság nyomban jelentést tett az esetről az aradi kir. ügyészségnek, mely telefonon utasította a csendőrséget, hogy az izgatott, lázító szocialista vezért tartóztassa le.

Ez még az est folyamán meg is történt és Varga Lajos ellen most megindul a bünvádi eljárás, bár nagyon valószínű, hogy előzetes letartóztatással megszüntetik, ha beigazolja, hogy állandó lakása és foglalkozása van.

Zene.

Uj zeneművek.

Nagy Géza zeneszerző tollából két füzet jelent meg a Rózsavölgyi czég kiadásában. Az egyik öt zongoradarabot tartalmaz: 5. Moricauz intimes czimmel, a másik, 2. műdal Lerrau és Dengi János egy-egy költeményére. A zongora darabok czimel: Jutroductiv Air, Romance, Denxmolutus, Consolationes Alilien. A bevezetés mindjárt szokatlanságával tűnik fel, a mennyiben szerző nem jelzi a taktust, hanem az ütemfolyósítást. E helyett folytatódólagosan, minden közbeeső vonás nélkül írja meg a tételt. Nagyon hangulatos a két melódia és a Consolation. A füzet ára 4 kor.

A kiadott két műdal is a szerző tehetése mellett bizonyít, különösen a második, melyet Dengi költeményeire írt. Ara 3 kor. Petile suite hongroise czimmel csinos melodikus darabokat írt 2 zongorára 8 kézzre Horváth Géza, a Bécsben élő magyar szerző a ki már eddig is sok szép művel gazdagította a tanuló ifjúság zenei irodalmát. A kis magyar suite rendkívüli hálásnak ígérkező nyilvános zenei intézetekben visszázó növendékek számára, a kik a mellett, hogy a felfogásában való helyes érzéket dokumentálnak a kompozíció előadásában technikai haladásuknak is bizonyosságát adhatják, miután a suite helyes interpretálása már bizonyos technikai készségeket tételez fel. All, ez különösen a Rondine tételre, a melyben a növendék ritmikai biztosság dolgában is igazolhatja zenei képességét. Ara a zeneműnek 5 korona.

SZINHÁZ.

Az éjjeli nap országa. Az Uránia bemutatta tegnap Norvégját szép színes képen, huszonkét mozgó fényképe. A közönség nem nagyon érdeklődött a csudaszép Norvégia természeti szépségei iránt, pedig ugyancsak érdemes végig nézni a fjordok, vízesések, gleccserek, sírlyok sarki világot. Az első felvonás a fjordok között címét viselte. A változatos szép képek között

— Talán hallotta ön, hogy az atyja unokahugát, a Danecourt ur nővérét én tápláltam?

— Igen, hallottam — mondta Gerard, komolyan nézve reá.

— Az ön atyjának nővére meghalt, midőn a kis leánya született, és a gyenge gyermeknek anyatejre volt szüksége, hozzám adták. Az én leánykám egykoru volt vele. Először nem volt más gondolatom azon kívül, hogy a kötelességemet teljesítem, egész addig, midőn a gyermekeket meg kellett kereszteltetni. Az öreg Milesné, a gazdasszony beteg volt és nem jöhetett a templomba. Ekkor egy bűnös gondolat jött a fejembe, melytől nem tudtam szabadulni. A keresztelő nagyon egyszerű volt. Sir Gerard, az ön atyja és én voltunk a gyermekek mellett. A saját gyermekemet abba a drága csipkés ruhába öltöttem, melyet a sir Gerard unokahugára kellett volna feladni és — a gyermekeket elcseréltem.

— Én akkor azt nem gondoltam bűnnek. Nemsokára azután az ön atyja egészsége helyreállításért külföldre ment, és Milesné, a gazdasszony meghalt. Senki sem volt, a ki beavatkozott, mert Sir Gerard teljes bizalommal volt irántam, és a kis babát a gondviselésemre bízta. Egy év múlva, midőn ő visszatért, a saját leányomat adtam át neki, és az ő unokahugát magammal tartotta.

Jacqueline elhallgatott. Sir Gerard, nyugtalanul mozgolódott.

— Sir, ön a többit gyanítani fogja, — folytatta az asszony, kétségbeesett tekintetével a Sir Gerard arcára. Azt gondoltam, hogy ön idővel az én leányomat fogja feleségül venni, és hogy midőn őt gazdagnak és boldognak, és Gorley unójának fogom látni, álmatlan éjjeleimet és lelki furdalással teli gondolataimért kárpótálást fogok kapni. — És a helyett, ön azt szerette és azt vette feleségül, a ki ellen én azt a nagy bűnt követtem el. Ö elhagyott engem, és önnel ment el. ez volt az én büntetésem; én tudtam, hogy ő hova ment, de senkinek sem mondtam meg. Az ön felesége önnök kuzinja;

legjobban tetszett a humoros horgászkaland. Titokzatos színével bálmulatra ragad az éjjeli nap mozgó-fényképe. A második felvonásban a vikingek, lappok birodalma tárult előnk. Kedves, szép a norvég halászhalka is tenkisértő élete, a tengerparti fatemplom, melybe husz kilométerről is elgyalogol a szép szőke norvég szépség. A nép halászásból él, nagyon kevés része művelő a földet. Itt nem rendelkező szárad a széna, kerítésre van főlaggatva, hogy a napugár helyett a szél szárassza ki. Északon laknak a lappok az iramszarvas boldog közelében. Mi lenne a gömbölyű képi lappal, ha nem volna az iramszárvas? Délen fagazdaságot folytat a norvég. A fenyveserdők óriásait dönti le és csuszattja a sziklák hátán le a folyók zuhatagába. Harmadik felvonás a jég és hó kietlen leplében mutatja be Norvégiát. A turisták télen is kultiválják az északi nap országát, melynek egyetlen verőfényes vigsága van, a szánkázás. A ski-ugrások, a jégpyramisok megmászása tetszett a harmadik képsorozatból. A világítás, a képek beállításai kifogástalan. Azonban a mozgó képek még messze állnak a tökéletességtől. Beérhetjük azzal, hogy illuziót keltenek. Van még egy fogyatkozás az Uránia előadásainak s ez nem a képek színére, összehallgatására vonatkozik, hanem a fölolvásokra. Egy szerző hibás fiatal urat vendégszerelgetett itt az Uránia, kit százszor inkább alkalmazhat a vezetőség a dinamógép mellett, mint a fölolvásót asztalnál. Ma a Berlini élet-et mutatják be.

Mader Raoul új operettje. A bécsi „Theater an der Wien” október elején mutatja be „A helyőrség leánya” című operettet, melynek zenéjét Mader Raoul, a budapesti Operaház igazgatója írta. Az újdonság egyik főszerepében Girardi fog fellépni.

Hangverseny. Fényes siker koronázta a Corfescu Miklós operaházi baritonista vállalkozását, ki előtt Kolozsvárra, hogy a szezon végén egymaga hangversenyezzen a legelőkelőbb dalszerzők műveiből. A fényes siker, fájdalom, egészen erkölcsi alapu, a mennyiben a közönség nem méltányolta a derék énekművészt úgy, a hogyan megérdemelte volna. Több oka van, hogy a Corfescu Miklós hangversenye nem volt kellőképpen népszerű. Egyrészt a retentó melegség, másrészt nem volt a hangverseny kellőképp reklamirozva. Ha kedvezőbb időben közönsébe az énekművész, föltétlenül szélesebb körű érdeklődésre számíthat. A mi a műsort illeti, csak a legteljesebb elismeréssel szólhatunk Corfescunak úgy a hangjáról, mint az éneklés művészetéről.

Liszt Ferenc egyetlen operája. Jean Chanta Voinn a párisi nagy opera könyvtárában értékes leletre bukkant a napokban. Megtalálta Liszt Ferenc „Don Sanche” cz. egyfelvonásos operájának partitúráját, melyet a világhírű magyar zeneszerző tizenégy éves korában írt. A kis dalművet annak idején Párisban előadták: 1825. október 17-én volt a premiérje, amikor is élénk érdeklődést keltett a gyermek-komponista műve. A „Don Sanche” mindössze négy előadást ért meg, de jellemző — Liszt későbbi nagyságának szinte előrevetett fénye, hogy a tizenégy éves kis komponista műve miatt formálisan összeveszték a „Gazette de France” és a „Journal des Débats” kritikussai, akik aztán hosszú tollharczot folytattak egymással. Mindmáig azt hitték, hogy Liszt Ferenc ez egyetlen színpadi műve a párisi opera égése alkalmával elpusztult, de most Chanta Voine sértetlen állapotban megtalálta a partitúrát.

A modern asszony-t. Ráth István és Ráth Imre szellemesen megírt darabját mutatja be holnap az Uránia. A darab első része: a régi, civilizálatlan asszony életét mutatja be, a mikor az asszony még úgy szólván csak rabszolga volt. A második részben: a küzdő asszony dolgait tárgyalják a szerzők. A társadalmi és hivatalos életben törté foglalt asszonyt. A harmadik részben a legmodernebb asszony életét mutatja be a darab s mindezt a legérdekesebb szituációban és módon. A modern asszonynak Budapesten óriási sikere volt.

Lady Levensholme az én leányom. Sir Gerard, azt kívánom, hogy ezt mondja meg neki; és midőn haldoklom, érte fogok küldeni, hogy bocsánatot kérjek tőle — és az nemsokára be fog következni.

Sir Gerard nem szólt. Mind ez, a Dorne asszony jelenléte által felidézett más gondolatok zűrzavara között jött reá. Hosszu szünet következett, melyet végre a férfi ajkairól jövő fájdalmas sóhajtas szakított meg, a mint fejét a kezére hajtotta.

— Miért mondja ezt most nekem?

Mi — a feleségem és én — távolabb vagyunk egymástól — mintha a halál választott volna el bennünket.

— Elvannak választva, igen, el vannak választva, — mondta Jacqueline, merengő hangon, azokkal a lázasan égő sötét szemekkel Gerardon tal a lenyugvó napra nézve, — de az nem az én művem volt. Azt ő cselekedte.

— Ki volt az? — kérdezte Gerard remülve.

Az asszony élénken hajolt előre. Szeméből eltűnt az álmodozó kifejezés — és valami a régi élnékségből visszatért.

— Ki volt az, a kit két évvel ezelőtt, midőn Gorleyben betegnek feküdt, izenettel bizott meg a feleségéhez? — kérdezte.

Ismét hosszú szünet volt.

— A kuzinom — Danecourt. Róbert választotta Gerard.

Jacqueline hangsúlyozással ismételte.

— Igen, a kuzinja, Danecourt Róbert.

— Mit akar ezzel értse meg adni? kérdezte Gerard, hirtelen felállva.

— Semmit, — válaszolta Jacqueline, keserűen: bár mondhatnék valamit!

A Gerard tekintete alatt meghunyászkodott és eltakarta arcát.

— Mi mondaní valója van az én kuzinom, Danecourt Róbert felett.

— Igen, — semmi, — kiáltotta az asszony indulatosan; mit mondhatnék egyebet, a mit lelkem egész erejével hiszek, hogy ő volt az a ki az ön kebléről a feleségét el-

Hajduk hadnagya. Rajna és Czobor ez a minden ízében magyar operettje foglalkoztatja most a személyzetet. A nagy hatású és látványos operettből Stephanides karnagy vezényelte és Kassai rendezése mellett naponként folynak a próbák.

Heti műsor:

Csütörtök: Az „Uránia” 3-ik előadása: A modern asszony.

Péntek: Az „Uránia” 4-ik előadása: A föld körül Szibérián át.

Az angol király és háztartása.

Gróf Vay Sándor az angol királyról és háztartásáról a többek közt a következőket írja:

Mielőtt a konyhai számlákat kifizetnék, előbb valamennyit átnezi Lord Farquhar, a második főudvarmester. Ennek a fizetése 130.000 korona, de állása nem olyan tekintélyes, miut a főbb udvari méltóságoké. A konyhamesterek fizetése egyenkint 80.000 korona, ami szintén nem megvetendő összeg. Nálunk egész vagyon-számba menne, de Ó-Angliában a konyhamestereket is fejedelmien tartálják India császára. A dessert összeállításra ügyelő mesternek fizetése 40.000 korona. Ezért már akárhány cukrászmester elmenne Hunniából angol királyi konfektrendezőnek. A lakások és szobalányok évi fizetése 15000—20000 koronát közt váltakozik. Akárhány királyi szobalány meg 3—4 heti szabadsággal tengeri fürdőre, olyan pedig alig van, aki élemedetebb korára valamelyik kisebb angol városkában házat vagy földesekét ne vásárolna.

A király, ha Londonban van, rendszeren fél 9 órakor ebédel. Az ebéd előtt már egy órával készen kell állani az asztalnak. VII. Edvárd nagyon szereti ebédelő asztalán a virágokat.

Edvárd király leginkább a Bordeaux és a champagneit kedveli. Naponta iszik pezseőt, még pedig ebédhez, egy-két palackal is elfogyaszt. Nem igen nagy evő, noha testes, igen jó husban lévő ember a britek uralkodója. Szereti a marhasültet, de nagy kedvelője a baromfinak is, amit honfitársai, a pulykák kivéve, nem igen becsülnék. Utóbbi időben azonban, mióta magyarországi baromfit, félegyházi, czegeledei, kecskeméti pompás, hizott csibéket, tyukokat exportálnak, inkább felkapta a csibebevest az angol főrangú világ is.

A felsőbb személyzethez tartoznak a kamarás urak és az udvari zenemester. Ez a hivatal különben ma már inkább csak ozim, mert az udvari zenekart pár hónap előtt fölőslatták. Ez a zenemester azonban élete fogytáig huzza az 5000 korona évdíját. A zenészek fejenként ezer korona fizetést kaptak. A zenekar évente 50,000 forintba került s ezért oszlatta föl a nagyon takarékos Edvárd.

A főkamarásnak hatáskörébe tartozik az udvari poéta is. Ez az állás tisztán sine-cura. Mióta a nagy poéta laureatus Tennyson elhunyt, Augustin Alfréd tölti be ezt a fényes javadalmazásu, semmi dologgal sem járó helyet. Ugyancsak ebbe a reszortba tartozik a tengerészeti festő — és a királyi gondola-mester is. Mostanában ennek is alig akad már dolga, mert Edvárd király csak igen ritkán hajózik még a Virginia Water-on. Érdekes, hogy az udvari poéta, 8000 korona fizetést mellett természetben kap még egy hordó malvaziai bort.

Huszonyoloz udvari orvosa van az angol királynak. Ebből láthatólag igen jól őrzik egészségét. Külön szemorvos, fogorvos is őzi India császárnjának fogait és látóképességét. Lelki útve se szenved hiányosságot. Ennek az ápolására hatvkézt udvari pap ügyel fel a királyi udvarban.

Külön osztályt képeznek az istállók. Ezeknek főmestere most Portland hercege, aki a Buckingham palotában lakik állandóan. Portland hercege egyik hivatalos kötelessége, az ascoti versenyekenél az udvari kocsiornak a vezetése; valamint az udvari vadászatok rendezése is. Lord Portland, a parlament ünnepélyes mgnyitására alkalmával rendszeren a király kocsija mellett lovagol. Előkelő hivatal a gárdakapitányé is, aki-

üzte. De ön nem hinné azt el nekem, — számba sem venné a szavaimat, ha azt mondanám, hogy Danecourt Robert a leggonoszabb lelkű gazember e földön és, hogy én — be tudom azt bizonyítani!

Alkonyodott, az óra egyhangulag ketygett, és Gerard még mindig mozdulatlanul ült és nem beszélt, de mint a ki a beszélt tehetségét elvesztette nézett — nem azasszonyra, de ő rajta tal valamire, — mig általában eszmék tömege üzték egymást az agyában.

Eleinte azok nagyon zavaros gondolatok voltak, — gondolatok azon időről, midőn ő beteg feküdt, Róbertnek a Cragczmerczből egyedül vala visszatéréséről, azon csüggedésről mit akkor érzett, midőn a Robert ajkairól a Maud izenetét hallotta, azon sötét napról, midőn ő Cragczmerczbe ment, és a feleségét nem találta ottan, az azóta végezővített eredménytelen kereséséről, miközben a szívét hol a remény, majd a félelem és kétségbeesés töltötte be, és végre a Maud megvető tekintetéről, midőn tegnap a képtárban találkoztak vele.

Az ebédlőbe megy és Robertet Lord Levensholme előtt kérdőre vonja, magyarázatot kér. E gondolatra előre lépett; de ismét megállott, amint a Roberttel való beszéd teljes képtelensége világos lett előtte.

A Robert gunyos mosolyát, megvető választát képzelné tudta és aztán szemrehányást tett magának, amiért a kuzinja ellen felhozott vádakát elhitte — a kuzinja ellen, aki mindig olyan volt hozzá mint ha testvére lett volna.

És az egész idő alatt, olyan figyelemmel, mely a változó kifejezések helyes olvasását vonta maga után, a Dorne asszony égő szemei a Gerard halvány és fájdalmat dult arcára voltak fűguszve.

— Sir, ön nem hisz nekem? — mondta végre a nyomasztó csendet megtörve.

(Folyt. köv.)

nek évi fizetése 30.000 korona. Egy-egy gárda hadnagynak 15.000 korona a fizetése.

Rendeteg személyzet örködik VII. Edvárd garderojeja felett is, aki, noha kevésbé öltözködik már mint karosu walesi herceg korában, még mindig szereti a temérdek ruhát s 5—600 nadrágnál kevesebb soha nincs az óriási szárnyas gardero-be-szekrényekben, Czivil ruháitárá mellett gazdag a katonai is, noha VII. Edvárd nem nagyon szereti az uniformist.

Ruhája szívetjeit még mindig külön szöveti. Ez idén nagy sürke árnyalatban szőtték ezt a szövetet, amelyből február végén egy-két öltözetre valót lehetett még kapni a budapesti Várodaynál is a királyi szövőgyárak hiteles pecsétjével. Fehérneműi rendkívül finomak s nincs az a divathölgy, aki annyi illatszert használna, mint Ó-Anglia királya.

Gazdaság.

Hírek az időjárásról.

Kraszna (Szilágymegye): Buzatermés elég gyenge, holdanként 6 métermázsát lehet számítani, május hó 29-iki eső igen sokat használt, a buza tiszta, de kalásza és szalmája kicsi. Tengeri elég jó, egyéb tavaszi vetéseink mind igen gyengék, szőlő elég szép, gyümölcs kevés lesz.

Nagyvárad: Az esősész egész Bihar vármegyében feljavította a terméskilátásokat.

Barcs: A száraz időjárás után az utóbbi napok gyakori esőzösei igen jó hatással voltak a gabonára, gyümölcsre és kortiveteményekre. A vetések szépen fejlődtek és még eddig elemi csapások nem értek.

Csáktornya: Hétfőn reggel harmat volt, **Bácsföldvár:** Két hónapi nagy szárazság után csak mult hó 30-án volt kevés eső, a mi némileg használt a vetésnek. A buza-termésből a mult évéhez képest fele annyi várható. A tengeri még eddig kielégítő, ha csak ismét eső hiánya el nem rontja a további fejlődését. Buzatermése holdanként 7—8 mm. várható.

Debrecen: A tartós szárazság kétségbe ejtette gazdáinkat. Az egész vármegyében siralmasan néznek ki a vetések. Buzaaratást már nem is remélnék. Kiszáradt az egész buzatermés és ezzel a gazdák reménye a kenyérre. Az utolsó percben, a veszély legmagasabb fokán, ugylátszik, megkönnyült rajtunk a gondviselés. Ma délelőtt 11 órakor megeredt az eső és bőségesen hull alá a szomszaj talajra mindezeig.

Déaványa: Egy hónapi szárazság után végre pénteken nagy zivatar közepette megerekedt az ég csatornái. A buzának itt a környéken az eső már ugyse használt, mivel az teljesen kiszáradt. A lakosság a környéken már majdnem a nyomor szélén állott, mivel termésre semmi kilátás nem volt, végre az eső az aggodalmuktól a lakosságot megváltotta, mivel, ha a buzára nem is, de a többi terményre milliókat érő volt ez a zivataros esőzés.

Nagy-Kálló: A másfél hónapig tartó szárazság után a várva-várt eső végre megérkezett. Jótékony eső esik, mely a vetésekre jó hatással van.

Csongrád: Hosszu, tartós szárazság után szombaton este mintegy fél óráig tartó eső érte a vetéseket. A buza tartja magát valahogy, bár a rozsa sok kárt tett benne, de a kukoricazt sok helyen újra kellett vetni.

Halas: Katasztrális holdanként 5 mm. buzatermést jelentettek a miniszteriumnak, de valószínű, hogy ezen alól lesz.

Mulatság.

Hivatalsszolgák majálisa. Nagysikerű volt a hivatalsszolgák szombati majálisa. A sok majális látó Lövölde összes helyiségei nem egyhamar érnek meg olyan kedélyes órákat, milyeneket szombat este éltek át. A terem szulofa megtelt a mulatók tengerszámmával, kik a rózsa jökdév minden esőppjét kiirtették a szőp, csillagsugáros tavaszi estén. De nemcsak az erkölcsi siker jóhírével, megelégedésével dicsekedhetik a rendezőség. Az anyagiakban sem volt hiány, a mi az egyetl vagyoni gyarapodásból kedvezően befolyásolja. A rendezésből, sikerből az oroszlanrész **Szabó Márton** elnök mondhatja magának, ki pártalan erélyvel, szakértelemmel és körültekintéssel vitte diadalra a majális ügyét.

Allamtisztviselők fogyasztási szövetkeze.

Kolozsvár, jun. 8.

Az „Ellenzék” olvasói tanbizonyosságot tehetnek arról, hogy e lap hasábján mennyi panasz s felszólalás történt a *drágaság* miatt, mely Kolozsvárt lehetetlenül teszi a megélhetést. Az állami tisztviselők, kiknek szükre szabott fizetése oly nehézze teszi megélhetését, mihelyt a rendszeren több kell, megelégtették azt a nyomoruságot, melyben kiválta kisebb tisztviselőknek részük volt. Ezt a szükséglet a tisztviselői fizetéselemzése alig enyhítette, mert az élelmiszerek s egyéb fogyasztási cikkek árát rohamosan emelték, úgy, hogy a mit a tisztviselők a réven nyertek, elvesztették a vámon. Ilyen viszonyok közt megalakul Kolozsvárt az *allamtisztviselők fogyasztási szövetkeze*. Alább közöljük a szövetkezésre kibocsátott felhívást, mely az állami tisztviselők körében a legnagyobb örömet s megelégedést keltette. A szövetkezet sikere kétségtelen és óhajtható is czélja miatt, mely egész sereg magyar család megélhetésén akar könnyíteni.

A szövetkezet megalakulásának működésének eredménye az lesz, hogy a drágaságot enyhíteni fogja általában.

Mi a magunk részéről ismételtén s ujabb óhajtuk, hogy a városházán, hol személyi torzsalkodások éppen a hatóság munkaidejéből s munkaszerepétől, fájdalom, elvettek egy részt, a legrövidebb idő alatt a **megélhetés dolgában** segítségét adják Kolozs-

vár polgárai részére. Az „Ellenzék” maga számtalanszor rámutatott arra, hogy piacunkon mennyi visszaélés van, mely a közönséget károsítja. Bizony *semmi* sem történt erre nézve s a *védtelessé* hagyott polgárság egy része s az állami tisztviselők szövetkeznek. Az önvédelem ténye, a mit fetsznek s mindenké, a ki érdek nélkül s elfogulatlanul nézi ezt a mozgalmat, a legnagyobb rokonszenvvel kíséri. Azoknak, a kiknek a mozgalom nem tetszik, egy védelmi eszközük lesz ellene: *csináljanak még olcsóbb árakat, mint a szövetkezet*. Ez a verseny, a tisztességes, humánus és becsületes verseny hasznos lesz Kolozsvár közönségére.

A felhívás a következő:

A megélhetési viszonyok, különösen a kizárólag fizetésükre utalt tisztviselőkre nézve Kolozsváron napról napra teresebbek lesznek.

Ezen szomorú körülmény indította hazánk törvényhozását arra, hogy a tisztviselők helyzetén töle telhetőség segítsen az által, hogy kinek-kinek állásához mért tiszteleti pótlékot nyújtson.

Habár elismerjük is ezen pótlék előnyeit, mégis ephemer ennek eredménye, mert jövődelmünk szaporodásával arányban álló drágaság uralkodik az egész országban de különösen városunkban.

Statistikailag beigazolt tény, hogy Kolozsvárt a legközelebbi 5 év alatt a hus árak 50, a faárak 25, a tejárak 15 és a ruházati cikkek árai átlag 30%-al emelkedtek.

Hogy ezen nyomasztó viszonyok közepette a tisztviselők megélhetési módja megkönnyítessék, a helybeli állami tisztviselők egyesülete saját körében, — feltéve, hogy kellő számu résztvevők jelentkeznek, — fogyasztási szövetkezet létesítést vette tervbe.

Ezen szövetkezet a gróf Károlyi Sándor által alapított „Hangya” nevű országos központi szövetkezet 304-dik tagja lesz. A „Hangya” részünkre mindennemű háztartási és fogyasztási cikkek beszerzését nemcsak közvetíteni, hanem hogy szövetkezetünk tagjait minden kockázattól megmentsen, az üzem szakszerű vezetéséről s a vezetésnek ellenőrzéséről gondoskodik, tapasztalatból szerzett jó tanácsával támogat. Tervezett szövetkezetünknek az egyesület kebeléből kiküldött albizottsága által kidolgozott, de bővebb megvitatás czéljából még az alakuló-köszgülés elébe terjesztendő alapszabályaiából előzetes tájékoztatás czéljából a következőket közöljük.

A fogyasztási szövetkezet működését kiterjeszti:

1. A fogyasztási cikkeknek (fűszer, liszt, szesz, stb).
2. Husnak és húskecskizményeknek.
3. Tejnek és tejkészítményeknek.
4. Tűzelő anyagnak.

5. ruházati cikkeknek, közvetlen forrásból, tehát olcsóbb áron való beszerzésére. A ruházathoz való szövetek kizárólag magyar és angol gyárakból kerülnek ki és helybeli iparosok által első minőségű szabással legfinomabb kiállítás mellett adnak át a megrendelő tagoknak. A fehérneműek a „Hangya” közvetítésével magyar — esetleg angol és schweizit gyárakból szeretetnek be.

A szövetkezet fejlődése folyamán alkalmas időben tagjait önálló szervezkedés alapján

5. család lakóház építésénél támogatja
6. és azoknak olcsó hitelt szerez.

A fogyasztási cikkek, tűzelő anyag, ruházati tárgyak részére a szövetkezet saját helyiségeket, hus kíméréséhez saját mészárszékeket tart.

A fogyasztási szövetkezetnek tagja lehet azon férfi, vagy női tisztviselő, a ki a kolozsvári állami tisztviselő (anya) egyesületének bármily czimen tagja, továbbá mindazon altisztek és szolgák, kik oly intézménynél szolgálnak, melynek tisztviselői az anyaeegyesületnek tagjai lehetnek.

A fogyasztási szövetkezet minden tagja köteles két — egyenkint 30 korona üzlet-résznek egyszerre, vagy 12, de legalább 24 havi részletben való befizetésére. Altisztek és szolgák egy üzlet-rész jegyzésével is felvételnek.

Azon tag, ki üzlet-részét részletekben fizeti, a hátralegkos havi részletek után kezelési költséget fizet.

A tagok mindenike részéről a szövetkezet által nyújtott előnyökhöz, azonban az általa jegyzett üzlet-rész kétszereséig vállal szavatosságot a szövetkezet kötelezettségeiért.

A szövetkezet tagjai, a szövetkezet raktár-helyiségeiben élelmi szereket (fűszer, hus, tej) egy havi le nem toglalt fizetésüknek 50%-áig

rendelkezésre állani, kik részére Brandt József dr. miniszteri tanácsos 210 koronát gyűjtött. Ez ugyan nem elegendő a két hónapi ellátásra, azonban a választmány még további adományokat remél, a hiányzó összeget pedig az egyet pénztrábjából fogja pótolni. Több folyó ügy elintézése után a gyűlés az elnök életével véget ért.

— **A kolozsvári Szent-György-szobor felállítására.** Szép renddel indult meg a kolozsvári Szent-György-szobor felállításának ügye. Most azonban olyan fennakadás állt be, a mi a talapat közserüti és művészi elkészítését hosszú időre elődázhatja, esetleg többszörös költségbe kerítheti. A bizottság ugyanis megnyerte az orsz. műemlékek bizottságának műépítészét, Lux Kálmán mérnököt, a ki a Ferencz-rendi zárda restaurálásnak munkálatát vezeti, egy közserüti talapat tervének elkészítésére. A fiatal, ambiciózus műépítész három hónapig tanulmányozta az akkori kor építészeti emlékeit s a felhasználható adatokat összeválogatva művészi tervet készített, melyhez szükséges kövek kiképzéséhez Nagy-Testvérek kőfaragó-telepén már hozzá is kezdtek. Most jött a nehezebb rész, a szobrászati munka. — Ezt csak a műépítész személyes vezetése mellett tudják elkészíteni. Amde a bizottság anyagiakban kimerült. A munkabérek fizetésével megakadt. És annak oka az volt, hogy a polgármester által a kerületi kapitányokra bízott gyűjtés az év elején rendkívül silány eredményt hozott. Remélték, hogy legalább 5 ezer koronát fog a gyűjtés eredményezni, s együttvégre csak 424 korona folyt be.

Már most, ha a munkát beszüntetik, miután bevégződik szeptemberben a Ferencz-rendi zárda is, Lux mérnök végleg visszatér a fővárosba s Kolozsvár elveszíti a szobortalapatot s lelkes alkotóját, ki minden díj nélkül fordít órási munkát e célra.

Tegnap este előkelő polgárok és hivatalnokokból érkezeltek volt a tárgyalás. — Az érkekezleten mindenekelőtt számbavették, hogy az építés folytatásához csak 400 forint munkabérré van szükség. Kijelentették, hogy e csekély összeg nem szabad, hogy a mű folytatását megakassza. Annak folytatására a kinálkozó kedvező alkalmat fel kell használni. A 400 irt munkabér előállítható akkor, hogy a helybizottság elnökségét, névszerint Szvacsina Gézáé, Pistory Mórén, Kozma Ferenczné urnókat felkérjük, hogy lépjenek a gyűjtés érdekében a helybizottság élén akcióbba. A gyűjtés könnyebb és praktikusabb keresztülvitele érdekében tervet is készítettek, melyet dr. Gergely Albert, Orbán Lajos, Iszai Márton és Akessmann Albert hozzájárulása után elfogadtak s gyors kivitelét az elnökség figyelmébe ajánlják.

A gyűlés végül zajos éljenzést mellett szavazott köszönetet és hálás elismerést Lux Kálmán műépítésznek, a ki tudását s alkotó erejét önzetlenül áldozta a városnak e gyönyörű műemlék létesítéséhez.

— **Viz-gyógyintézet Kolozsvárra.** A kolozsvári Erzsébet vöröskereszt kórház telkén, kert helyiségben, a Szamos víz közelében, a legmodernebb berendezett viz-gyógyintézet áll a közönség rendelkezésére. Az intézet dr. Brandt József miniszteri tanácsos alapítása. Ugyancsak az ő vezetése alatt is áll a ki modern gyógygyógyintézetek megfelelő viz-gyógyintézetet óhajt használni, annak a legkedvezőbb feltételek mellett áll rendelkezésére ez a vöröskereszt kórházban.

— **Közzgyűlés.** A kolozsvári Rákóczi-hegyközség az évi rendes közgyűlést a város ház közgyűlési termében jun. 19-én (vasárnap) d. e. 10 órakor tartja meg és arra az érdekeltektől birtokosokat tisztelettel meghívja Kontey Imre, ideig. helybíró.

— **Az Erdélyi Irodalmi Társaság** ez évi június hó 12-én, vasárnap d. e. 11 órakor, a város ház gyűléstermében tartja évi közgyűlést. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Cs. Papp József r. tag: Petrarca emlékezete. (A költő születésének 600. évfordulóján.) 4. Versényi György r. tag: Itália. (Petrarca canzonája.) 5. Réthy Lajos r. tag: Hegyek közül. (Elbeszélés.) 6. Révay Károly vendég: A mit a hullámok beszélnek. (Költmény.) 7. Versényi György r. tag: Arany János és Szász Károly egy eddigi ismeretlen közös verse. Vendégeket szívesen látunk. Kolozsvár, 1901. június 6. Szamosi János, alelnök, Versényi György, titkár.

— **Kit illet az elismerés?** Tegnap elismeréssel szözlünk arról, hogy a Kolozsvárról Torda felé vezető államut alsó fele hársfa-sorral van beültetve s oda a sétáló közönség kényelmére padokat helyeztek. Erre nézve most a következő fölvilágosító sorokat kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Nem szokásom hirtelen nyilatkozni, de az „Ellenzék” tegnapi számában olyan személyemet illető dicséret foglaltatik, a melyről értesülve, kijelentem, miszerint arra abszolút rá nem szolgáltam.

A feleki-uton ugyanis ama bizonyos, a t. közönség kényelmére szolgáló üdülpadok fölállításának eszméje nem tölem eredt s a hivatal csak a felvilágosító utasítás alapján intézkedett.

Végül tisztelettel kérem a t. szerkesztő urat, — a melyre a t. szerkesztőség egyik érdemes kiltárgját már régebben felkértem, — hogy igénytelen személyemmel becses lapjában ne méltóztatassék foglalkozni, hivatalunk öt tagból áll s így minden intézkedésünk a hivatal nevében történik.

Fogadjon kiváló tisztelettel nyilváníatását.

Gere Kálmán,
kir. főmérnök.

Közreadjuk e sorokat annak kijelentésével, hogy bárkit illesse is a sétáló közönség kényelmére tett helyesintézkedésért a dicsőség, a közönség hálával és köszönettel adózik érte.

— **Záró-ünnepély.** A kolozsvári városi polgári fiúiskola III. és IV. o. növendékeiből alakított „Tanulók köre” ma d. e. tartotta meg fönnállása óta 10-ik záró-ünnepélyét. A minden részletben sikerült ünnepség műsorát 4 ének, 2 szaválás, 1 jelentés és Király Gáspár tanárnak a királykoronázás jelentőségét méltató esimes alkalmi beszéde alkották. A kör vezetője ebben az

évbén is Solyom János tanár volt; a daloskört pedig Gunesch Károly énektanár tanította.

— **A beruházási törvény vasutjai.** A beruházási program vasutjai közül a kereskedelemügyi miniszter az idén csak a székely vasutak építését kezdeti meg.

— **Közigazgatási bizottság ülése.** Kolozsvármegye közigazgatási bizottsága gróf Beldi Ákos főispán elnöke alatt ma tartotta meg rendes havi ülését: A szokásos jelentéseket tudomásul vették. Kiemelkedőbb mozzanat a május havi jelentésekben nem volt. Az ülésen a kúrtagok közül: Szabó József, br. Bánffy Ernő, Barcsay Domokos, gr. Bódy Kálmán, br. Petrichevich Horváth Kálmán, Macskássy Pál, Gáll Elek vettek részt.

— **Ki üdvözölte Bánffy?** Bánffy Dező bárót Török Sándor kolozsvári lakos is üdvözölte, mint azt, az Ellenzék tegnapi számában fel is említettük. Most a hasonló nevű Török Sándor m. kir. államvasuti felügyelő és műhely-főnök annak kijelentésére kért fel, hogy nem ő küldötte Bánffy Dező bárónak az üdvözlöt. Ezt annál későbbesen igazítottuk helyre, mert a lapban a név után az állás kitüntetője nem volt.

— **Rákóczi-ut csatornázása.** Tegnap lapunkban már említettük, hogy a Rákóczi-ut csatornázását a gyermekmenhely palotájának berendezése szükségessé teszi. A csatorna kiépítéséhez az állam is hozzájárul. A kiépítést a városi közgyűlésnek ajánlatba hozták a szakbizottságok. A közgyűlésen kavarodást okozott a kérdés.

Dobál Antal tiltakozik az ellen, hogy a Rákóczi-ut lakosságát magasabb csatorna díjakkal terheljék. A terheket ma is alig bírnák viselni.

Kánitz Jenő más véleményben van. Miután a befektetés 10%-ot hajt, kockázatot nem lát. S miután a háztulajdonosok fél díjat úgy is fizetnek, csak előnyükre válik, ha egész díjért a csatornázással járó kényelmet is megkapják. Kőnczey Imre, Generich Gusztáv, Tanács József, dr. Boros György után Dorgó Albert tiltakozott az ellen, hogy a költséget negyven háztulajdonos viselje. A ki nem vezeti be a telkire a csatornát, az fizessen ezután is földiját. Ehhez hozzá járult Dobál Antal, Somody István s végül a közgyűlés is ezt fogadta el.

— **A dévai főreáliskola Kolozsvár.** A dévai főreáliskola tanuló ifjúsága a tegnapi délután vonattal Kolozsvárra jött. A 70 főre meglátogatott Gölner Károly igazgató, dr. Krenner Miklós, Ballum Ernő, Fogolyán Sándor, Hartmann János, Szirtes Henrik, Hadik Béla, Tóth Ferencz, Mayland Oszkár tanárok vezetik. A társaságot első utja a Mátyás-szoborhoz vezette, melyet megilletve szemléltek meg s a hatalmas és igazságos király emlékének babér koszorúval áldoztak. Azután megnézték az Uránia előadását a színházban.

A fiatalágot az unit. collegium fogadta szíves vendég szeretettel s nyújtott részlete hajlékot. A mai nap folyamán megnézték a város nevezetességeit, fölkeresték az ereklye-muzeumot, melyek gyűjteményének honvéd arczképek csoportjában számos diák találta meg nagyatitja, nagybátyja arczképet. D. u. 3 órakor az Erzsébet-sétautról nézték a város nevezetességeit s az 5 óra 32 perczkor induló vonattal hazatértek.

— **Szászsebesi magyar templom ügyében** szétküldött gyűjtőívünket kérvekerjük ismételt, mert elszámolni nem bírnunk. Es kérvekerjük egy derék magyar asszony, Hermann Ottóné hazafias, igaz és szép soraival:

„A szászsebesi magyar templom ügyét, mint ilyen, csakugyan elsőrangú nemzeti ügynek tekintjük az urammal együtt es ezért s uram és magam nevében itt küldök két huszkoronás aranyat. Őszintén óhajtok, hogy bár minden hontpolgár, a ki nemcsak külsőségekben, hanem szívben-lelékben magyar, megérezze a kérdés nagy fontosságát s valáskülönbőség nélkül elhozza filléiret a szent ügy előmozdítására. Kiváló tisztelettel: Hermann Ottóné.”

Vajha sokan megértének és meghallgatnák a nagy magyar asszony gyöngyöseit, hogy templomunkat, melyet a hazafias építész nemcsakára befejez, kifizethessük s paplakunkat fölépíthessük.

A Szászsebesen és vidékén lakó magyarság nevében kéri a nagy magyar társadalmat Benedek Károly s. k., alvinczi pap, egyházmegyei főjegyző, Szászsebes adminisztrátora.

— **Kitüntetett csendőrmester.** Szép és felemelő ünnepe volt tegnap a m. kir. csendőrségnek. Buday György csendőrmester negyvenévet töltött már el az államszolgálatában. Kitagástan, lelkiismeretes, pontos ember volt, ezt jutalmazta meg negyven éves szolgálatának jubileuma alkalmából a magas figyelem Altörjai Imre ezredes arany érdemkeresztet eszközlött ki a számára. Tegnap este a Rácz-féle vendéglő éttermében nyújtotta át a kitüntetett örömszeretnek az arany érdemkeresztet az ezredes. Magvas, szép beszédet tartott, rámutatván arra, milyen nagy szüksége van a magyar nemzetnek ilyen kiváló magyar katonákra. Azután bankett volt, hol nem hiányoztak a felköszöntők, különösen éltették Altörjai Imre ezredet, ki bírja tisztikar osztatlan becsülését.

— **Husz millió kövezésre.** A főváros tanácsa 20 millió kölcsönt akar fölvenni kövezésre. — A tanács terve szerint a fölveendő kölcsönt husz év alatt kellene visszafizetni és 4 és 1/2 o/o-ko kötvényekre vennék föl.

— **A nevelőnő regénye.** Szomorú história az, amelynek Hörger Aranka, egy gráci jómódú család gyermeke az áldozata, aki a nyitramegyei Csifár községben Bucz Tamás földbirtokosnak volt a nevelőnője. A leányt a földbirtokos felesége egy budapesti közvetítő útján alkalmazta a gyermekei mellé. Nagyon szelíd, kedves teremtés volt, akit igen megszeretett a kenyéradó család is. — Megtudták tőle, hogy az apja Ausztriában járási számvevő s azért ment el hazulról, mert a mostohafivére, Gairinger Rudolf villamosági hivatalnok folyton üldözte a szerelmével. Ez a fiatal ember néhány nappal ezelőtt

írja levelezőnk — Csifára jött és levelet írt a leánynak, hogy találkoznia szeretne vele. A leány nem válaszolt a levélre. — Tegnap este a nevelőnő átment a tanító házához, aivel este tíz óráig beszélgetett, aztán hazament. Hogy aközben mi történt vele, nem tudni. Reggel a boldoglatlan teremtést a kastély mellett lévő lucernában kegyetlenül összevagdosta, holtan találták meg. Valószínű, hogy a gyilkosságot Gairinger Rudolf követte el, de eddig nem akadtak a nyomára.

— **A szeptemberi vasutasokat felmentették.** Mig a budapesti törvényszéknek javában folyik a sztrájkbizottság vallatása, a szeptemberi bíróság már prejudikált, egy teljesen hasonló bűnpörben felmentette a vasutasokat azzal az indoklással, hogy a vasutasok közhivatalnokoknak nem tekintik, megkülönböztetve az ellenük felhozott vádakot bevizsgálták éppen nem látja. A határozatot Kriston Péter elnöke alatt hétfőn délután olvasták fel. Wincler ügyész fellebbezett. Ezután az ítélet után kettős érdeklődéssel várják a budapesti törvényszék határozatát.

— **Jókainé a királynál.** Mint már írtuk, a tegnapi audiencián megjelent özv. Jókainé is, hogy megköszönje a király részvétét. Jókainé kihallgatásáról budapesti tudósítónk még a következőket írja: A király elébe ment az övezemény, szíves szavakkal megköszönték: mély részvétellel kísértet férjének betegségeit, halálán mélységes fájdalom éreztem, sokáig szenvedett-e? Jókainé felelt: Csöndesen, fájdalom nélkül elhunyt, betegsége fölvidult, értesülve felségéd érdeklődéséről, mondotta: Jó királyom megemlékezett öreg poetájáról.

— **Asszonygyilkosság Berlinben.** Charlottenburgban az összekötő csatornában székba varrt női holttestet találtak. A feje, a keze és lábai hiányoztak. Kezei kifogáztalan boncoló-művészettel voltak a törzstől elválasztva. A gyilkosságot — orvosi vélemény szerint — nem sokkal ezelőtt követték el, mert a törzs még reagált az erősebb nyomásra s vér folyt belőle. A berlini rendőrfőnök 1000 márka jutalmat tűzött ki a tettes kézrekerítésére.

— **Fizetése képtelen vármegye.** Kis-Küküllő vármegye a színházépítési, valamint a községi vasuti hozzájárulási alapokat terhelő kölcsöneinek július hó 1-én esedékes felvív részleteit nem tudja megfizetni és mint a „Magyar Pénzügy” közgazdasági szaklap jelenti, a hitelező pénztintézetektől negyhavi időhaladaleköt kér. A moratórium kieszközölésére szükséges fölhatalmazást a vármegye alispánja még az e havi közgyűléstől kérni fogja.

— **Gróf Zichy Jenő — ügyvéd.** Igazán kevesen lehetnek Magyarországon, kiknek tudomásuk volt arról, hogy Zichy Jenő negyvenkét év óta diplomás fiskális. A nagy titok Fejérvármegye igazoló-választmányának legutóbb tartott ülésén pattant ki, a hol gróf Zichy Jenő kérvényét tárgyalták, a melyben azt kívánta, hogy ügyvédi oklevele alapján duplán számítsák az adóját. Kérvényéhez csatolta ügyvédi oklevelét, a mely szerint 1862-ben tette le az ügyvédi vizsgát. A kéresem természetesen helyett adott az igazoló-választmány s így lett gróf Zichy Jenő Fejérvármegye első virilistája.

— **Egy község pusztulása.** A pest-vármegyei Császártörtés községben a minap nagy tűz pusztított, melynek ötvenöt lakóház és száznál több gazdasági melléképület esett áldozatul. A kár meghaladja a 150,000 koronát. A nagyszámú károsult közül 32 teljesen hajléktalanná vált és a szerencsétlenség óta idegen fedél alatt eszi a kezzelemkenyert. A nyomor pillanatnyi enyhítésére Beniczky Lajos alispán 500 koronát utalványozott ki, de ez még részben sem elég arra, hogy elnémtsa a szükség kétségbeesett kiáltó szavát. Az alispán ezért felkérte a vármegyében levő városok polgármestereit és községeket előjáróit, hogy a szerencsétlenül járt lakosság részére könyörödmányokat gyűjtsenek és a begyűlt összeget a budapesti IV. ker. állampénztárhoz (vármegyeház) terjeszték be.

— **Vérboszu Görögországban.** A Peloponnész déli részének lakói közt még mindig divik a vérboszu. Ilyen esetet jelenetek most Areopolisból. Egy odaváló paraszt nemrég megölte egy társát, a kinek a családja vérboszút esküdött a gyilkos ellen. A meggyilkolt embernek a fia és az anyja már hosszabb idő óta lesték az alkalmat, hogy ezt a „becsületbeli köteleességet” teljesítsék. A gyilkos tudott a dolgról és a házat valóságos várrá alakította át, hogy óva legyen minden veszedelem ellen. Nehány nappal ezelőtt azonban üzleti ügyei miatt el kellett hagynia a házat. Távollétében a meggyilkolt családja boszúból felgyújtotta a házat. A gyilkos testvére volt csak odahaza és hiába próbált menekülni az égő házból, két puskából meredt eljéje és megakadályozták a menekülését, úgy, hogy a szerencsétlen nő a lángok martaléka lett. A hatóság az ilyen esetekkel szemben teljesen tehetetlen, mert ez odaváló ősi szokás, a melyet a peloponnésziak most is tiszteletben tartanak.

— **Fenyő Sándor ügye.** Mint jelentettük, a svájci hatóságok elhatározták Fenyő Sándor kiadatását. Most arról értesülünk, hogy a család, melynek leányát bántalmazta Fenyő, visszavonta a feljelentést, melyet a bíróságnál Fenyő Sándor ellen tett. A bíróság azonban ennek dacára hivatalból folytatni fogja az eljárást Fenyő ellen, minthogy az ügyesség továbbra is fentartja a vádat. A főtárgyaláson, melyet Fenyő hazahozatala után rövid időn belül meg fognak tartani, ki fogják hallgatni a leánykát is, a ki eddig csak a rendőrség előtt tett vallomást.

— **Az új tizkoronás bankjegyek.** A most forgalomban levő tizkoronás bankjegyeket tudvalevőleg kivonják a forgalomból és helyettük új tizkoronás bankjegyeket fognak kibocsátani. Ezek az új tizkoronások azonban, melyek nyomásával már egy idő foglalatloskodnak, alig kerülnek a jövő tavasz előtti forgalomba, mert mindjárt a forgalomba jutás alkalmával meglehetősen nagy mennyiségre, mint megfelelő tartalékra van szükség. E bankjegyek készítése darabonként körülbelül 4 fillérbe kerül a banknak és tapasztalat szerint hónapokint körülbelül 1.700.000 drb. ilyen bankjegyet igényel a forgalom.

— **Van szerencsém a nagyközönség b.** tudomására hozni, hogy tisztokt női selyem-, szövet- és pamut-ruhákat, teljesen bontatlan állapotban, az eddigi áraknál sokkal olcsóbban, mivel nagymennyiségű anyagok jutányosabb tudtam beszerzési. Ugy, hogy egy férfi-díjnyit már 3 kor. 20 fill.-től képes vagyok jól és gyorsan kitisztítani. *Csikó József* Kolozsvár, Wessellényi M.-utca 25. Műhely: Dézma-utca 5. sz. (Saját ház.) 29—57

Gyászrovat.

Koróján Gyuláné Rácz Dorina, Koróján Gyula kolozsvári ügyvéd neje, 34 éves korában elhunyt. Az elhalt urnó leánya volt Rácz tordai ügyvédnek, a híres oláh agitátornak. Férjével a szeptemberi börtönben ismerkedett meg, hova a memorandum pör Ráczot és Korójánt helyezte. A mint a királyi kegyelem révén Koróján kiszabadult, nőül vette a szép Rácz kisasszonyt s 7 éven át boldog házas életet élték, melyet most a korai halál szakított ketté. Nyugodjék békével.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon-tudósításai és sürgönylevelei.

A quota.

Budapest, jun. 7.

A magyar quota bizottság ülést tartott, melyen Falk Miksa előadó a többek közt a következőket mondotta:

Midőn egy évvel ezelőtt a két quota-bizottság közötti tárgyalások megindultak, a magyar országos bizottság fentartotta azt az elvi álláspontot, melyhez elődjei évtizedeken át ragaszkodtak, hogy t. i. a közösgügyi kiadásokhoz való hozzájárulási arány kiszámításának alapjául csakis a két állam egyenes és közvetett adóinak bruttó-jövedelme szolgálhat, az osztrák bizottság azonban ép oly következetesen vonakodott ezen elvi álláspont jogosultságának elismerésétől, és semmi kilátás nem volt arra, hogy a két bizottság között fennálló ellentét további tárgyalások által kiegyenlíthetőnek, pedig erre annál sürgetőbb szükség volt, minthogy az akkor fennálló quota érvényének határideje már küszöbön volt és mindkét országos bizottság megegyezett abban a kívánságban, hogy ha félig-méddig lehetséges, az új quota ne ismét az alkotmányos fogalmaknak nem teljesen megfelelő királyi döntés, hanem a parlamentek közti egyezkedés útján jöjjön létre. Ennélfogva mindkét bizottság találkozott azon kívánságában, miszerint a két kormány felzárólandó, tegyen kísérletet a quota kiszámítására mindkét részről elfogadható szilárd alapot találni, melynek létele egyszerű számítani feladattá tenné a quota meghatározását.

Egyelőre azonban mindkét bizottság késznek nyilatkozott a status quo fentartására, hanem azzal a különbséggel, hogy az osztrák bizottság ezen ideiglenes intézkedést csak egy év tartamára akarta elfogadni, holott a magyar országos bizottság, dacára annak, hogy évről évre számszerint kimutatta, mennyivel nagyobb a Magyarország részéről tényleg viselt quota annál, mely bennünk jogosan terhelne, a status quonak tíz évre való meghosszabbítását óhajtotta, hogy legalább valamivel hosszabb időre meg legyenek szüntetve a két állam közvéleményét annyira nyugtalanító küzdelmek, melyek meg-megújultak, valahányszor a quota megállapításának kérdése szőnyegre került. Hosszu tárgyalások után az osztrák bizottság azzal a javaslattal állott elő, hogy nem fogadják el ugyan a magyar részről ajánlott hosszú időtartamot, hanem hajlandó a status quót 1909. december 31-ig fentartani. A magyar bizottság elfogadta az osztrák javaslatot.

Az ez évben kiküldött magyar országos bizottságnak mindenek előtt azzal a kérdéssel kellett foglalkoznia, vajjon változtak-e és mennyiben változtak azon körülmények, melyek a múlt évben a két bizottság közötti egyetértést lehetővé tették? Érett megfontolás után a magyar országos bizottság azon meggyőződésre jutott, hogy még ma is változatlanul fennállnak azon okok, melyek a múlt évi országos bizottság határozatára döntő súlylyal bírtak, Még ma is fennáll azon évek óta táplált kívánság, miszerint a quota ne királyi döntés, hanem a parlamentek közti egyezkedés útján állapítsák meg.

Ezen egyezmény szövege a következő:

1. A közösgügyi költségekhez való hozzájárulási arány 1904. július 1-től 1909. decz. 31-ig állapítatik meg.

2. Mindaddig, míg a monarchia két állama között a vámgüyek közönsége fennáll, a vámjövedék tiszta jövedelme, úgy miként eddig első sorban a közösgügyi költségek fedezésére fordították és csakis az ezután még fennmaradó rész fedeztetik quótaszertien.

3. A közösgügyi kiadásokhoz való hozzájárulási arány úgy állapítatik meg, hogy a vámjövedelem levonása után még fennmaradó összegből a magyar szent korona országait 34/4, a birod. tanácsban képviselt királyságokat és országokat 65/6% terhel.

Azon a napon, a melyen a 3. pontban megjelölt új quótakulcs alkalmazásra kerül, az 1872. IV. t.-cz., mely a katonai határörvidék czimen fizetendő praecipiumra vonatkozik, e két törv. hozzás egybehangzó határozata alapján hatályon kívül helyeztetik.

Előadó javasolja továbbá, hogy ha a magyar országos bi.ottság az ő nézeteihez hozzájárul, ezen határozata jegyzőkönyvi kivonat alakjában szíves nyilatkozás végett az osztrák bizottsággal közöltessék.

A vasutak hosszúsága.

Budapest, jun. 8.

A magyar vasutak hosszúságára vonatkozó részletes kimutatást most készítette el a kereskedelemügyi minisz-

terium kebelében működő vasuti és házajzási főfelügyelőség. E kimutatás szerint a magyar vasutak építési hossza 1903. végén 17,935 km. volt, a melyből 1103/5 km. kettős vágányu. Ez a hálózat kategóriák szerint így oszlik meg:

Fővasutak 8667/8 km.

H. é. vasutak 9035 km.

Helyi és közuti vasutak 234/3 km.

Az 1903-ik év folyamán a magyar vasuthálózat 304/1 kilometerrel növekedett.

Az államvasutak hossza a kimutatásban 33477 kilometerrel, az államvasutak által kezelt k. é. vasutak hossza pedig 10232 kilométerrel van felvéve.

A házalási-ügy rendezése.

Budapest, jun. 8.

Hieronimi Károly kereskedelemügyi miniszter legközelebb az osztrák kormány-nal érintkezésbe fog lépni a házalási-ipar rendezése iránt.

Györffy Gyula ügye.

Budapest, jun. 8.

Az országgyűlési összeférhetetlenségi bizottság június hó 15-én d. u. 5 órakor ülést tart, melyen első sorban a budapesti büntető bíróság megkeresését fogja tárgyalni, melyben Györffy Gyula képviselő ismert összeférhetetlenségi ügyére vonatkozó iratok megküldését kéri, azután tárgyalás alá veszi a Münnich Aurél és Veszter Imre képviselők ellen Nosz Gyula képviselő által bejelentett összeférhetetlenségi esetet.

Királykoronázás Belgrádban.

Budapest, jun. 8.

Péter király megkoronáztatásánál Ferencz József ő felségét az uralkodóház egyik tagja, előreláthatólag Jenő kir. herczeg fogja képviselni. Miklós csár képviselőtében Wladimir királyherczeg. Victor Emanuel olasz király nevében a turini gróf érkeznek Belgrádba. A montenegrói fejedelem Miklós fiát küldi Belgrádba.

A koronázás után Péter király megfogja látogatni a bécsi és pétervári udvart.

Augusztus 26-tól 29-ig Belgrádban a koronázás alkalmából nagy ünnepségek fognak rendezettni.

A belgrádi királygyilkosság évfordulója.

Budapest, jun. 7.

Junius 11-én, a királygyilkosság első évfordulója alkalmából a belgrádi régi temetőben ünnepélyes requiem lesz. A királygyilkos tisztek ez ellen tiltatni készültek és annak részeseit bántalmazni akarták. A mikor Péter király erről értesült, meghagyta a tiszteknek, hogy tartózkodjanak a tiltatástól, mert ő senki kegyeletét sérteni nem akarja.

A király a kórházban.

Budapest, jun. 8.

A király ma délelőtt meglátogatta a 13. számú helyőrségi kórházat.

Delegációból.

Budapest, jun. 8.

A delegáció mai ülésén végleg elfogadták a tengerészeti költségvetést, okupációsális tételt, zárszámadásokat. A határozatokat át küldték az osztrák delegációnak.

Vádbeszéd a vasutasok ellen.

Budapest, jun. 8.

A pörbe fogott vasutasok ellen az ügyész ma d. e. mondotta el vádbeszédét.

Szerinte a vádlottak össze beszélve, megszegtek hivatalnoki kötelességeiket. A törvény szerint a vasutasok közhivatalnokok.

A felbujtásra a bizonyítékok teljeseek. Kétségtelen a bizottság alakításának eszméje.

E bizottság alakítását az alkalmazottak beleegyezése nélkül, vádlottak kezdeményezték.

Az ügyész dicséri a kormányt, melyet az obstrukció majdnem teljesen fölemészttet.

Elhatározott tettel bizonyította, hogy a vasutasok sorsát szíven viseli törvény javaslatokat tett

